

KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATSZEMLE

Nyilvános nézetek a mesterséges intelligenciáról és a szellemi tulajdon irányairól. USPTO report entitled „PUBLIC NEWS ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE and IP POLICY”, published by Eleonora Rosati in IPKAT, October 12, 2020.

A fenti című jelentést az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala (USPTO) tette közzé, és a mesterséges intelligencia (artificial intelligence, AI) és a szellemi tulajdon (intellectual property, IP) különböző szempontjait tárgyalja benne egy 2019. januárban tartott konferencia, majd a 2019. augusztusban szétküldött, megjegyzéseket kérő körlevél és közel kétszáz hozzászólás kézhezvétele és tanulmányozása alapján.

Az USPTO jelentése kiegyensúlyozott összefoglalást kíván adni a hozzászólásokban kifejezett nézetekről, egyúttal megerősíti az amerikai törvény jelenlegi állását.

A hivatal a jelentés összeállításakor szabadalmi szempontból számos AI- és IP-vonatkozású kérdést tárgyal, ideértve az AI hatását a szabadalmazásra, a feltalálóra, a szabadalom tulajdonlására, a szabadalmazhatóságra, a kinyilvánításra és a szakember tudásszintjére. Az alábbiakban a jelentésről a legvitatottabb pontok alapján adunk rövid összefoglalást.

Mi képez egy AI-találmányt? Az AI-találmányok meghatározása körül zavar tapasztalható. Bár az USPTO által kezdetben feltett kérdés a dolog meghatározását célozta, sajnálatos módon két különálló eszmét együtt kell figyelembe venni: egyrészt olyan találmányokat, amelyek az AI területén haladást nyújtanak, másrészt olyanokat, amelyeket közvetlenül AI alkalmazásával hoznak létre tekintet nélkül magának a találmánynak a területére. Más szavakkal: különbség van aközött, amikor az AI a találmányban rögzített output, és aközött, amikor az AI a találmányt létrehozó input.

Ez több, mint rendszertani kérdés, és világosan meg kell különböztetni azt az esetet, amikor magát az AI-t védik szabadalommal, és azt, amikor olyan találmányt védenek, amelyet AI hoz létre vagy AI felhasználásával hoznak létre, így elkerülhetővé válnak a közvetlenül felmerülő kihívások.

A feltaláló meghatározása, amikor a találmány AI-elemeket foglal magában. A válaszadók nagy része arra a következtetésre jutott, hogy a jelenlegi amerikai törvény alkalmas arra, hogy a találmány létrejöttéhez hozzájárulók bármilyen típusával foglalkozzon. Az irányító követelmény annak meghatározása, hogy ki tekinthető feltalálónak. Ezért ahhoz, hogy például egy modellépítőt feltalálónak lehessen tekinteni, bizonyítani kell, hogy hozzájárul a találmány fogantatásához, és nem elég csupán annyi, hogy a találmányt a gyakorlatban megvalósította.

A feltalálói kapcsolatos kérdések. Az USPTO megállapítja, hogy az Egyesült Államok törvénye számos olyan szövegrészt tartalmaz, amely jelzi, hogy egy szabadalmi bejelentés

feltalálójának természetes személynek kell lennie. Ez összhangban van egyéb szellemi tulajdoni hivatalok nézeteivel, amelyek kifejtették véleményüket azzal a párhuzamos bejelentéssel kapcsolatban, amelynek a DABUS nevű AI a megnevezett feltalálója.

A legtöbb válaszadó véleménye szerint az AI-technológia jelenlegi és közeljövőbeli állapota nem enged arra következtetni, hogy az AI képes önállóan feltalálni. Azonban, az USPTO megjegyzi, ezt a véleményt nem osztják egyértelműen, mert (többek között) számos nagyvállalat már hangot adott annak a véleményének, hogy az AI önműködően képes találmányokat létrehozni.

AI által létrehozott szabadalmak tulajdonlása. Nincs szükség a törvény megváltoztatására. Itt nincs meglepetés: csupán egy természetes személy vagy vállalat maradhat tulajdonra jogosult. Érvek hangzanak el azonban az adatközlők vagy az olyan személy javára, aki ellenőrzi/birtokolja azt az AI-rendszert, amely mulasztás folytán birtokosa lesz az AI által létrehozott találmánynak.

AI-technológián alapuló találmányok kinyilvánítása. A jelenlegi amerikai törvény három kinyilvánítási követelményt tartalmaz: írott leírás, megvalósíthatóság és legjobb megvalósítási mód. A legtöbb válaszadó szerint az AI területén a kinyilvánítási követelményeket nem kell másmilyennek tekinteni, mint a számítógéppel megvalósított találmányok esetében, amivel kapcsolatban az USPTO nemrég tett közzé vizsgálati irányelveket. A kinyilvánításnak elég részletesnek kell lennie ahhoz, hogy egy szakember észszerűen következtetni tudjon arra, hogy a feltaláló birtokolja az igényelt tárgyat.

AI-technológián alapuló találmányok esetén azonban nehezebb lehet teljesíteni a megvalósíthatósági követelményt. A *Wands-tényezők* alapján ez a követelmény azt az iránymutatást képviseli, amelyet a szabadalmi leírás nyújt a szakembernek az igényelt találmány teljes körének megvalósításához és használatához túlzott kísérletezés nélkül. AI-rendszerek megjósolhatóságának változatossága vita tárgyát képezte, és egyesek azt állították, hogy nehezen lehet teljesíteni a megvalósíthatósági tényezők és az írott leírás követelményeit.

Az AI-technológián alapuló találmányok szakemberének tudásszintje. Amikor a nem kézenfekvőség követelménye és a szakember tudásszintje kerül szóba, a válaszadók azzal érvelnek, hogy az AI-nak logikusan befolyásolnia kell ezt az elképzelt tudásszintet, amennyiben az szükségszerűen ütközik széles körben hozzáférhető különböző technológiákkal, ideértve AI-rendszereket is.

A legtöbb válaszadó arra is rámutat, hogy nincs különleges technika állása, amikor AI-technológia által létrehozott találmányokat vizsgálnak. Egyesek úgy vélik, hogy az AI-által létrehozott technika állása is számításba jöhet valamennyi szabadalmazási területen (lásd itt például a 2016-ban indult, önműködő technika állását létrehozó rendszert).

AI által létrehozott munka szerzői joga. Hasonló vitában, mint amelyet a feltalálósággal kapcsolatban folytattak, de már mindenképpen egyetértő alapon, mint az AI által létrehozott találmányok esetében, a hivatal újra megerősíti, hogy egy szerzőnek természetes

személynek kell lennie ahhoz, hogy szerzői jogi oltalmat kaphasson. Egy nem humán nem lehet szerző. Ezt a nézetet osztja a legtöbb válaszadó. Itt ismét azok, akik egy AI által létrehozott munka szerzői jogi oltalma mellett érvelnek, rendszerint fenntartják azt a véleményüket, hogy az AI ellenőrzőjének/tulajdonosának tulajdonjogot kell kapnia a létrehozott mű felett.

Érdekes lesz látni, hogy elvi ajánlások születnek-e ezekből a világméretű együttműködési erőfeszítésekből, és hogy azok követik-e az AI által előidézett változásokat más területeken, amilyen az adótörvény, a szociális törvény vagy a magánjogi büntetőtörvény. Bizonyára lesz számos alkalom olvasni sok további jelentést és valódi életrajzelemzést – fejeződik be az USPTO jelentése.

Dr. Palágyi Tivadar

* * *